

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

4 октомври 1991 година*

„Свободно предоставяне на услуги - Забрана за разпространяването на информация относно клиники, които извършват доброволно прекратяване на бременност в други държави-членки”

По дело C-159/90

с предмет преюдициално запитване, отправено до Съда съгласно член 177 от Договора за ЕИО от страна на High Court на Ирландия в производството, висящо пред този съд между

Society for the Protection of Unborn Children Ireland Ltd

и

Stephen Grogan и други

относно тълкуването на членове 59 - 66 от Договора за ЕИО,

СЪДЪТ (шести състав),

в състав: г-н O. Due, председател, г-н G. F. Mancini, г-н T. F. O'Higgins, г-н J. C. Moitinho de Almeida, г-н G. C. Rodríguez Iglesias, г-н M. Díez de Velasco, председатели на състав, сър Gordon Slynn, г-н C. N. Kakouris, г-н R. Joliet, г-н F. A. Schockweiler, г-н F. Grévisse, г-н M. Zuleeg, г-н P. J. G. Картеун, съдии,

генерален адвокат: г-н W. Van Gerven,

секретар: г-жа D. Louterman, главен администратор,

като има предвид писмените становища, направени:

- за Society for the Protection of Unborn Children Ireland Ltd, от г-н James O' Reilly, SC, и г-н Anthony M. Collins, barrister-at-law, напътствани от г-н Collins, Crowley & Co., solicitors,

- за Stephen Grogan и други, от г-жа Mary Robinson, SC, и г-н Seamus Woulfe, barrister-at-law, напътствани от Taylor & Buchalter, solicitors,

- за ирландското правителство, от г-н Louis J. Dockery, chief state solicitor, в качеството на представител, подпомаган от г-н Dermot Gleeson, SC, и г-н Aindrias O' Caoimh, barrister-at-law,

- за Комисията на Европейските общности, от г-жа Karen Banks, член на правната служба, в качеството на представител,

* Език на производството: английски.

предвид доклада от съдебното заседание,

след като изслуша устните становища на Society for the Protection of Unborn Children Ireland Ltd, за което се явяват г-н James O' Reilly, SC, и г-н Shane Murphy, barrister-at-law, на г-н Grogan и други, за които се явяват г-н John Rogers, SC, и г-н Seamus Woulfe, barrister-at-law, на ирландското правителство и на Комисията в съдебното заседание от 6 март 1991 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 11 юни 1991 г.,

постанови настоящото

Решение

1. С Определение от 5 март 1990 г., постъпило в Съда на 23 май същата година, High Court of Ireland (Висшият съд на Ирландия) е поставил по силата на член 177 от Договора за ЕИО три преюдициални въпроса относно тълкуването на правото на Общността, и по-специално на член 60 от Договора за ЕИО.

2. Тези въпроси са повдигнати в рамките на спор между Society for the Protection of Unborn Children Ireland Ltd (наричано по-нататък „SPUC”) и г-н Stephen Grogan и четиринадесет други служители на студентски сдружения във връзка с разпространяването в Ирландия на специфична информация относно идентичността и разположението на клиници в друга държава-членка, където се извършва медицинско прекратяване на бременност.

3. Абортите винаги са били забранени в Ирландия, първо от общото право, а в следствие от закона. Съответните разпоредби, които понастоящем са в сила, са членове 58 и 59 от Offences Against the Person Act 1861 (Закон за престъпленията срещу личността) от 1861 г., както се потвърждават и в Health (Family Planning) Act 1979 г. (Закон за здравето (семееното планиране)).

4. През 1983 г. одобрено чрез референдум конституционно изменение добавя към член 40, раздел 3 от Ирландската конституция трети подраздел, чието съдържание е следното: „Държавата признава правото на живот на неродените и, като взема предвид същото право на живот на майката, гарантира в своите закони да уважава и, доколкото е практически възможно, чрез своите закони да защитава и отстоява това право.”

5. Съгласно съдебната практика на ирландските съдилища (High Court, Решение от 19 декември 1986 г., и Supreme Court, Решение от 16 март 1988 г., The Attorney General of the Society for the Protection of Unborn Children Ireland Ltd/Open Door Counselling Ltd и Dublin Wellwoman Centre Ltd, 1988 г. Irish Reports 593), член 40, параграф 3, алинея 3 от Ирландската конституция забранява подпомагането на бременни жени в Ирландия да пътуват в чужбина, за да направят аборти, *inter alia*, чрез информирането им относно идентичността и местоположението на специфична клиника или клиници, където се извършват аборти, както и относно начина, по който да се свържат с подобни клиници.

6. SPUC, ищецът по главното производство, е дружество, което е учредено съгласно ирландското право, чиято цел е да се предотврати декриминализирането на абортите и да се потвърди, защитава и насърчава човешкия живот от момента на зачеването. През 1989/90 г. г-н Stephen Grogan и другите ответници по главното производство са били служители в студентски сдружения, които са издавали някои публикации за студенти. Тези публикации съдържат информация относно наличието на законни аборти в Обединеното кралство, идентичността и местоположението на известен брой клиници за аборти в тази страна и начините за връзка с тях. Безспорно е, че студентските сдружения не са имали каквито и да е връзки с клиници в друга държава-членка.

7. През м. септември 1989 г., SPUC иска от ответниците по главното производство, в качеството им на служители на техните съответни сдружения, да се ангажират да не публикуват информация от описания по-горе вид през академичната 1989/90 година. След като не е получило отговор от ответниците, SPUC е сезирало High Court за обявяване на незаконността на разпространяването на подобна информация и за разпореждане, което да ограничи това разпространяване.

8. Със съдебно решение от 11 октомври 1989 г., High Court решава да постави на Съда на ЕО преюдициални въпроси по силата на член 177 от Договора за ЕИО преди да се произнесе по разпореждането, поискано от ищеца. Това съдебно решение е обжалвано пред Supreme Court, който на 19 декември 1989 г. предоставя поисканото разпореждане, но не отхвърля решението на High Court да сезира Съда за преюдициално заключение. Освен това, на всяка от страните се позволява да сезира High Court, за да бъде изменено решението на Supreme Court в светлината на преюдициалното решение на Съда на ЕО.

9. Както вече е посочил в съдебното решение от 11 октомври 1989 г., тъй като High Court приема, че спора повдига проблеми във връзка с тълкуването на правото на Общността, той е решил да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1. Попада ли организираната дейност или процес на извършването на аборти или на медицинско прекратяване на бременност в понятието за „услуги“, предвидено в член 60 от Договора за създаване на Европейската икономическа общност?

2. При липсата на каквито и да е мерки, които да предвиждат сближаването на законите на държавите-членки относно организираната дейност или процес на извършването на аборти или на медицинско прекратяване на бременност, може ли една държава-членка да забранява разпространяването на специфична информация относно идентичността, местоположението и средствата за комуникация с определена клиника или клиници в друга държава-членка, където се извършват аборти?

3. Има ли право съгласно правото на Общността едно лице в държава-членка А да разпространява специфична информация относно идентичността, местоположението и средствата за комуникация с определена клиника или клиници в държава-членка Б, където се извършват аборти, когато извършването

на аборти се забранява както съгласно Конституцията, така и съгласно наказателното право на държавата-членка А, но това е законно при определени условия в държавата-членка Б?”

10. За пълните подробности относно обстоятелствата по делото по главното производство, развитието на производството, както и писмените становища, представени на Съда, се прави позоваване на Доклада от съдебното заседание. Тези данни от преписката по делото по-нататък се упоменават или обсъждат само доколкото е необходимо за мотивирането на Съда.

По компетентността на Съда

11. В своите писмени становища, Комисията заявява, че не е ясно дали определението за препращане е отправено в контекста на главното производство или в този на производството за предоставяне на разпореждане.

12. Както поддържа Съдът в решението си от 21 април 1988 г., по дело Pardini, точка 11 (338/85, Recueil стр. 2041), националните съдилища не са оправомощени да сезират Съда за преюдициалното производство, предвидено от член 177 от Договора, освен ако пред тях няма висящ спор, в рамките на който той е призван да произнесе решение, при което може да се вземе предвид преюдициалното решение. Обратно, Съдът не е компетентен да разглежда преюдициалното запитване, когато към момента на отправянето му производството пред препращащия съд, вече е приключило.

13. Доколкото се засяга настоящото производство, ако High Court е сезирал Съда в рамките на производството за предоставяне на разпореждане, трябва да се отбележи, че Supreme Court изрично го е оправомощил да промени постановеното разпореждане в светлината на преюдициалното решение на Съда. Ако, от друга страна, преюдициалните въпроси са били поставени в рамките на главното производство, High Court ще трябва да постанови решение по съществуващото на делото. Това означава, че във всеки случай препращащият съд е призван да постанови решение, което трябва да вземе предвид преюдициалното решение. Следователно, той е оправомощен да поставя по силата на член 177 от Договора преюдициални въпроси на Съда, който е компетентен да им отговори.

14. От своя страна SPUC изтъква, че в настоящото производство не се поставя какъвто и да е въпрос от правото на Общността, и че Съдът трябва да откаже да отговори на поставените въпроси. Първо, ответниците по главното производство не са разпространили въпросната информация в контекста на някаква икономическа дейност, която изключва приложението на нормите на Договора относно свободното предоставяне на услуги, чието тълкуване се иска. Второ, тъй като предоставянето на информация се осъществява изцяло в Ирландия и не засяга никоя друга държава-членка, тези разпоредби на Договора не могат да се приложат.

15. В тази връзка, достатъчно е да се отбележи, че обстоятелствата, на които се позовава SPUC се отнасят до съществуващото на въпросите на националния съд. Следователно, при все че те могат да бъдат взети предвид при отговарянето на

тези въпроси, те нямат отношение при определянето на това дали Съдът е компетентен да се произнесе по преюдициалното запитване (вж. Решение от 28 юни 1984 г., по дело Moser, 180/83, Recueil стр. 2539). Следователно, трябва да се продължи с разглеждането на поставените въпроси.

По първия въпрос

16. С първия си въпрос, националният съд по същество иска да установи дали едно медицинско прекратяване на бременност, извършено в съответствие с правото на държавата, където е извършено, съставлява услуга по смисъла на член 60 от Договора за ЕИО.

17. По силата на първата алинея от тази разпоредба, услугите трябва да се считат като „услуги” по смисъла на Договора, ако те обикновено се предоставят срещу възнаграждение, доколкото не са регулирани от разпоредбите, отнасящи се до свободното движение на стоки, капитали или хора. Алинея 2, буква г) от член 60 изрично посочва, че дейностите на свободните професии попадат в обхвата на понятието за услуги.

18. Трябва да се отбележи, че прекратяването на бременност, каквото на законно основание се практикува в няколко държави-членки, е медицинска дейност, която обичайно се предоставя срещу възнаграждение и може да се осъществява като част от професионална дейност. Във всеки случай, Съдът вече е счел в Решението от 31 януари 1984 г., по дело Luisi и Carbone, точка 16 (286/82 и 26/83, Recueil стр. 377), че медицинските дейности попадат в обхвата на член 60 от Договора.

19. SPUC обаче поддържа, че медицинското прекратяване на бременност не може да се счита за услуга, поради това че то е очевидно неморално и обхваща унищожаването на живота на едно човешко същество, именно на нероденото дете.

20. Независимо от стойността на тези доводи от морална гледна точка, те не могат да повлияят върху отговора на първия въпрос на националния съд. Съдът не може да замени своята оценка с тази на законодателя на тези държави-членки, където въпросните дейности се практикуват на законно.

21. Следователно на първия въпрос, поставен от националния съд трябва да се отговори, че медицинско прекратяване на бременност, извършено в съответствие с правото на държавата, в която то е извършено, съставлява услуга по смисъла на член 60 от Договора.

По втория и третия въпрос

22. Като се имат предвид обстоятелствата по делото по главното производство, трябва да се приеме, че с втория и третия си въпрос, националният съд по същество иска да установи дали противоречи на правото на Общността това една държава-членка, в която е забранено медицинското прекратяване на бременност, да забранява на студентски сдружения да разпространяват информация относно идентичността и местоположението на клиники в друга

държава-членка, където медицинското прекратяване на бременност се извършва на законно, както и средствата за комуникация с тези клиники, когато въпросните клиники не участват в разпространяването на упоменатата информация.

23. Дори и въпросите, поставени от препращащия съд да се отнасят до правото на Общността в неговата цялост, Съдът е на мнение, че неговото внимание трябва да се насочи към разпоредбите на членове 59 и последващи от Договора за ЕИО, които разглеждат свободното предоставяне на услуги, и към доводът относно основните права, който обстойно се разглежда в представените пред Съда становища.

24. Що се отнася първо до разпоредбите на член 59 от Договора, който забранява всякакво ограничаване на свободното предоставяне на услуги, видно от обстоятелствата по делото по главното производство е, че връзката между дейността на студентските сдружения, чиито служители са г-н Grogan и другите ответници, и медицинското прекратяване на бременности, извършвано в клиники в друга държава-членка, е твърде незначителна, за да може забраната спрямо разпространяването на информация да се разглежда като ограничение по смисъла на член 59 от Договора.

25. Положението, при което студентските сдружения, които разпространяват информацията, която се разглежда в главното производство, не си сътрудничат с клиниките, чиито адреси те публикуват, може да се разграничи от положението, което доведе до Решението от 7 март 1990 г., по дело GB-Inno-VM (C-362/88, Recueil стр. I-667), в което Съдът поддържа, че една забрана върху разпространяването на реклама може да съставлява бариера пред свободното движение на стоки и следователно трябва да се разглежда в светлината на членове 30, 31 и 36 от Договора за ЕИО.

26. Информацията, на която се позовават преюдициалните въпроси, не се разпространява от името на икономическия оператор, установен в друга държава-членка. Напротив, информацията съставлява израз на свободата на изразяване и на свободата на предаване и получаване на информация, която не зависи от икономическата дейност, извършвана от клиники, установени в друга държава-членка.

27. Следва, че във всеки случай забрана върху разпространяването на информация при обстоятелства като тези, които са предмет на главното производство не може да се разглежда като ограничение по смисъла на член 59 от Договора.

28. Второ, необходимо е да се разгледа доводът на ответниците по главното производство в смисъл, че въпросната забрана, доколкото се основава на изменение на Конституцията, което е одобрено през 1983 г., противоречи на член 62 от Договора за ЕИО, който предвижда, че държавите-членки не трябва да въвеждат каквито и да е нови ограничения спрямо свободното предоставяне на услуги, която на практика е постигната към датата, когато Договорът е влязъл в сила.

29. Достатъчно е да се отбележи, доколкото се засяга този довод, че член 62, който допълва член 59, не може да забранява ограничения, които не попадат в обхвата на член 59.

30. Трето и последно, ответниците по главното производство поддържат, че една забрана, като разглежданата, нарушава основните права, особено тези на свободата на изразяване и свободата на получаване и предаване на информация, признати по-специално в член 10, параграф 1 от Европейската конвенция за правата на човека.

31. Съгласно, *inter alia*, Решението от 18 юни 1991 г., по дело *Elliniki Radiophonia Tileorasi*, точка 42 (C-260/89, Recueil стр. I-2951), когато национална правна уредба попада в приложното поле на правото на Общността, Съдът, когато е сезиран да постанови преюдициално заключение, трябва да предостави на националния съд всички елементи на тълкуването, които са необходими, за да го подпомогнат при неговата оценка на съвместимостта на тази правна уредба с основните права – както по-специално се определя в Европейската конвенция за правата на човека – чието съблюдаване гарантира Съдът. Съдът обаче няма подобна компетентност с оглед на националната правна година, която не е в обхвата на правото на Общността. С оглед на обстоятелствата по делото по главното производство и на заключенията, до които Съдът достигна по-горе по отношение на обхвата на членове 59 и 62 от Договора, изглежда, че това е вярно по отношение на забраната, която е предмет на спора пред препращащия съд.

32. Следователно на втория и третия въпрос, поставени от националния съд, трябва да се отговори, че не противоречи на правото на Общността една държава-членка, в която е забранено медицинското прекратяване на бременност, да забранява на студентски сдружения да разпространяват информация относно идентичността и местоположението на клиники в друга държава-членка, където доброволното прекратяване на бременност се извършва законно и относно средствата за комуникация с тези клиники, когато въпросните клиники не вземат участие в разпространяването на упоменатата информация.

По съдебните разноски

33. Разходите, направени от ирландското правителство и от Комисията на Европейските общности, които са представили становища пред Съда, не подлежат на възстановяване. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело има характер на инцидентен установителен иск в производството, висящо пред националния, последният следва да се произнесе по съдебните разноски.

По изложените съображения,

Съдът,

като се произнася по въпроса, поставен пред него от High Court of Ireland, с Определение от 5 март 1990 г., реши:

1. Медицинско прекратяване на бременност, извършено в съответствие с правото на държавата, в която е извършено, съставлява услуга по смисъла на член 60 от Договора.

2. Не противоречи на правото на Общността една държава-членка, в която е забранено медицинското прекратяване на бременност, да забранява на студентски сдружения да разпространяват информация относно идентичността и местоположението на клиники в друга държава-членка, където доброволното прекратяване на бременност се извършва законно и относно средствата за комуникация с тези клиники, когато въпросните клиники не вземат участие в разпространяването на упоменатата информация.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 4 октомври 1991 година.

Подписи